

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Val dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. Lastnik konsorcijski list "Edinost" — Tisk tiskarne "Edinosti", vpisane zadruga s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57. K 24.—
Za pol leta 12.—
Za tri mesece 6.—
Za nedeljsko izdajo za celo leto 5.20
za pol leta 2.60

EDINOST

Posamezne številke "Edinosti" se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in o. dnikov mm po 10 vinarov. Osmrtice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih za mm po 20 vinarov. Oglasi v tekstu lista do peti vrsti K 20.— vsaka nadaljna vrsta 2.—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inšertni oddelček "Edinosti". Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi "Edinosti" — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšertni oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštahranilnični račun št. 841.652

Pregled najnovejših dogodkov.

Romunska bojišča. — Nasprotnik se unika sedaj tudi v Dobrudži, kjer so zvezne čete prekoračile črto Cogeaia-Cartal-Harsova. Zopet 2000 ujetih.

Ruska bojišča. — Ruski navalni v dolini Uza krvavo odbiti. Uspehi posamičnih zveznih oddelkov pri Avgustovski in Lucku.

Italijansko bojišče. — Nobenih važnih dogodkov.

Zapadno bojišče. — Močen topovski boj pri Ypernu. Na severovzhodni fronti Verduna potisnili Francozi Nemce v drugo linijo.

Macedonska fronta. — Nič novega.

Razno. — Cesar ustanovil novo vojno odlikovanje. — 24 urni ultimatum entente Grški. Grška vlada sprejela zahteve v polnem obsegu. — Ekspoze ruskega ministra za zunanje stvari o mirovni ponudbi.

Avstrijsko uradno poročilo.

DUNAJ, 16. (Kor.) Uradno se razglša: 16. decembra 1916.

Vzhodno bojišče. — Mackensenova armada: Umikanje nasprotnika je posego sedaj tudi na armado v Dobrudži, kjer so pričeli zavezniški črti z zasledovanjem. Jugovzhodno Buzeu so naše čete prekoračile črto Calmatulul in zasledile severno imenovanega mesta gorsko vznožje. Pri tem je bilo ujetih zopet 2000 mož. — Fronta nadvojvode Jozefa: Ruski napadi so se omejili včeraj le na ozemlje južno doline Uza. Tu so se razbili štirje navalni prot črtam inlt. Fabinyja v ognju naših topov in strelnih pušk. — Fronta princa Leopolda Bav.: Pri Avgustovski so Rusi večkrat napadli od naših lovcev predvčerajšnjim zavzete jarke, a vedno zaman. Zapadno Lucka je neko avstrijsko lovsko poveljstvo napadlo ruske varnostne čete in jih razpršilo. Privedeni so bili ujetniki.

Italijansko in jugovzhodno bojišče. — Nič važnega.

Naimešnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo.

BEROLIN, 15. (Kor.) Veliki glavni stan, 15. decembra zvečer.

Ob Sommi neznatno bojno delovanje. Na vzhodnem bregu Moze se vrše od dopoldne močni francoski napadi, pri katerih je izvajal sovražnik uspehe v smeri Louvemonta in Hardamonta. Boj še ni končan. — Naša donavska armada zasleduje sovražnika, ki je pod vplivom naglega prodiranja v Veliki Valahiji tekmo noči zapustil svoje postojanke. — Na macedonski fronti vlada mir.

BEROLIN, 16. (Kor.) Veliki glavni stan, 16. decembra 1916.

Zapadno bojišče. — Armada vojvode Albrehta Vitemberškega: V kolenu Yperu-Wytschaete je topovski boj od časa do časa znatno narasel. Naše napadne čete so prodrle jugovzhodno Zillebecke notri v drugo angleško črto, katere posadka je pobegnila. — Prestolonaslednikova armada: Dne 15. decembra se je posrečilo Francozom, da so nas na severovzhodni fronti Verduna potisnili iz sprednje postojanke v drugo pripravljeno črto greben Talou-višine severno Louvemonta-Chambret Fme.—južno Bezo-vaux.

Vzhodno bojišče. — Fronta princa Leopolda Bav.: Zapadno Lucka so avstrijske čete po posrečilih razstrelbah min vdrle v poškodovane sovražne jarke in so se po nadaljnem uničevalnem delu vrnile s številom ujetnikov in plena.

Fronta nadvojvode Jozefa: Južno doline Uza sta bila dvakrat napada Rusov ustavljena v topovskem ognju. — Mackensenova armada: Med neprestanimi boji je levo krilo devete armade doseglo čisto Buzeu-Rimnicul Sarai; vzhodno Buzeu je izvajal istosimenski rečni odsek, od desnega krila pa prehod čez nizko Calmatulula. Zopet nad 2000 ujetih. Donavska armada prodira brez zadržka proti severovzhodu. V Dobrudži so Rusi opustili svoje najjužnejše postojanke. Bolgarske, osmanske in nemške čete se na naglem zasledovanju prekoračile črto Cogeaia-Cartal-Harsova. — Macedonska fronta: Nobenih posebnih dogodkov.

BEROLIN, 16. (Kor.) Veliki glavni stan, 16. decembra 1916., zvečer.

V okolici Somme od časa do časa močen artiljerijski boj. Na vzhodnem bregu Moze so boji po mirni noči danes zopet oživeli. — V veliki Vlaški in v Dobrudži so naše armade deloma po boju pridobile znatno na ozemlju.

Prvi generalni kvartirnojmster: pl. Ludendorff.

Bolgarsko uradno poročilo.

SOFIJA, 15. (Kor.) Macedonska fronta: V ozemlju Bitolja slab obojestranski topovski ogenj in patrolni boji. V kolenu Černe je bilo z lahkoto odbiti več sovražnih napadov proti višini vzhodno Paralela. V ozemlju Moglenice slab obo-

stranski topovski ogenj. Na obeh straneh Vardarja počlo delovanje topov. Postojanke južno Bogorodice je sovražnik od časa do časa srdito obstrleval. Živahno delovanje sovražnih letalcev za našimi postojankami. Na fronti Belašice slab topovski ogenj in patrolni boji. Ob Strumi posamezni topovski strelji s sovražna strani. Več naših letal je z uspehom metalo bombe na angleška nastanišča in zaloge pri Ašajasi. Ob Egejskem morju je izstrelila neka sovražna vojna ladja 15 strelav na obal jugozapadno Maronije. Tri sovražna letala so vrgla 15 bomb na vas Radulovo, štiri druga 12 bomb brez uspeha na most pri Kukeki Burgasu. — Rumunska fronta: V Dobrudži je sovražnik opustil svoje postojanke, ki so že v naših rokah. V vzhodni Valahiji prodirajo zvezne čete severno Jalomite. Naše čete so zasedle Fetesti.

Dnevno povelje generala Žekova. SOFIJA, 16. (Kor.) General Žekov je izdal dnevno povelje, ki pravi med drugim: Nad 120.000 ujetnikov s 300 topovi je bilo privedenih dosedaj in le malo manjka še, da bo armada uničena in da izgine romunska država z zemljevida.

Ultimatum entente Grški.

LONDON, 15. (Kor.) Reuterjev urad poroča: Ultimatum alirancev Grški, ki je bil izročen včeraj, poteče danes ob treh popoldne.

ATENE, 15. (Kor.) Agence Havas javlja: Nota angleškega poslanika, ki je bila včeraj popoldne v imenu alirancev izročena grškemu ministru za zunanje stvari, se glasi: Na ukaz svojih vlad sporoča poslaniki Francije, Italije, Velike Britanije in Rusije grški vladi sledečo: Najnovejši dogodki v Atenah so pokazali jasno, da nimata niti grški kralj niti grška vlada dovolj avtoritete v grški armadi, da bi zamogla zabraniti, da bi povzročila ista ogroževanje miru in varnost armad alirancev v Macedoniji. Radi tega so vlade alirancev v svrhu varovanja svojih armad pred napadom prisiljene, da zahtevajo takojšnjo premestitev čet in vojnega materiala v 24 urah. Vrh tega bo vsako premikanje čet in vojnega materiala proti severu zabranjeno. Ako se grška vlada ne podvrže temi dvema zahtevama, imajo podpisani poslaniki ukaz, da zapuste Grško, ako tekom 24 ur ne dobe od grške vlade zagotovila, da so sprejete njihove zahteve v polnem obsegu. Blokada grških obal bo trajala toliko časa, dokler ne da grška vlada popolnega zadoščenja za najnovejši, od grške armade proti četam alirancev v Atenah izvršene napade.

ATENE, 15. (Kor.) Reuterjev urad poroča iz Aten, da obstajajo znamenja, da bo ultimatum zaveznikov v principu sprejet.

AMSTERDAM, 16. (Kor.) Reuterjev urad poroča iz Rima: Grška vlada je sprejela ultimatum v polnem obsegu.

RIM, 16. (Kor.) Agenzia Stefani poroča iz Aten: Oficijozna nota pravi, da sta kralj in vlada kljub težkim, v ultimatu entente formuliranim zahtevam sklenila, da sprejmeta ultimatum, da dokazata odkritosrčno simpatiziranje.

MILAN, 15. (Kor.) »Corriere della Sera« poroča, da so venizelistične čete zasedle Syro, Nasos in druge otoke in aretirale tamkaj kralju zveste ljudi. V Atenah in v Stari Grški pa se med tem nadaljuje aretacije Venizelistov. Glasom poročila atenskega policijskega predsednika je bilo dne 2. decembra v hiši Venizelosa zaplenjenih 66 pušk in 600 patron, 49 samokresov in 2500 samokresnih patron, 15 ročnih granat, 15 zabojev dinamita in 37 m vžigalne nit.

Glasovi o mirovni noti.

Ekspoze ruskega zunanega ministra o nemški mirovni ponudbi.

PETROGRAD, 16. (Kor.) V dumi je imel novi minister za zunanje stvari Pokrovski dolg govor, tekom katerega je med drugim izjavil: »Ne morem se podati podrobne poročila o sedanjem političnem položaju, pač pa Vam hočem takoj poročati o stališču vlade napram nemški mirovni ponudbi. Mirovne besede, ki so prišle od strani, ki je zakrivila svetovni požar, niso zaveznikov čisto nič presenetle. Nemčija je tekom 2½ letne vojne že večkrat govorila o miru. Po vsakem vojaškem uspehu je stremela po posebnem miru. Delovala je v tem oziru posebno po nevtralnem časopisju. Toda vsi ti poizkusi so zadeli na odpor ententnih držav. Ker je Nemčija uvidela, da ne more razbiti alijance, je prišla sedaj z uradnim predlogom, ki ponavlja najprej staro legendo o vsiljeni vojni, govori o zmagoitem položaju centralnih držav in nepremagljivi obrambi, prihaja potem z mirovno ponudbo in izraža končno prepričanje, da bi njihova ponudba tvorila vse garancije za obstoj, čast in razvoj »njihovih« narodov. V slučaju odklonitve da se bo vojna nadaljevala in da pade potem vsa odgovornost na entento. To je vsebina note. Sovražnik namerava s to svojo noto na eni strani le dvigniti padajočo moralo svojega

naroda, na drugi strani pa misli, da bo misel našla pri nas mnogo odmeva. A v tem se moti. Rusija se bo sedaj še bolj oklenila svojega vladarja, ki hoče nadaljevati vojno, dokler ne bo zadnji sovražni vojak pregnan iz naše dežele. Naš cilj mora biti: uničenje sovražnika. Ruska vlada ogorčno zavrača še samo misel, da bi se sedaj prenehala vojna. Vse neštete žrtve bi bile zaman, ako bi sklenili predčasn mir s sovražnikom. V tem neomajnem sklepu je Rusija v polnem soglasju s hrabrimi zavezniki. Vsi smo za nadaljevanje vojne do zmage in nas noben manevar ne spravi s te poti. Po govoru ministra Pokrovskega, ki je bil viharno sprejet, je predlagal posl. Sidlovski imenom bloka prehod k dnevnemu redu s sledečim dodatnim predlogom: V smislu izvajanja ministra za zunanje stvari se duma soglasno pridružuje kategorični odklonitvi vsakih mirovnih pogajanj pod sedanjimi razmerami in izraža naziranje, da je nemški predlog nov dokaz za slabost sovražnika in hinavski čin, ki deljanski ne računa z nobenim uspehom, ampak skuša le zvaliti odgovornost za pričetek in nadaljevanje vojne na sovražnika. Duma je mnenja, da bi vseobaljen prenel mir nevarnost nove krvave vojne in da je mogoče trajen mir le po popolni zmagi nad sovražnikom.« Predsednik dume Rodzjanko je v daljšem govoru istotako govoril odločno za odklonitev nemške mirvne ponudbe in priporočal sprejem dnevnega reda. Duma je nato soglasno sprejela predlog Sidlovskega za prehod k dnevnemu redu.

Glasovi ruskega časopisa.

PETROGRAD, 15. (Kor.) Petrograjska brzojavna agentura poroča: Ruski časopisi vseh smeri zavračajo in grajojo soglasno zadnji korak Nemčije. Listi smatrajo mirovni korak le za hinavski poizkus, da bi nevtralne države verovale na prepozno došlo miroljubje nemške vlade in da bi se dvignil pogum prebivalstva, ki je že skoro popolnoma izginil. Konečno se poizkuša z mirovno prikaznijo, v katero povzročitelji predloga sami ne verujejo, zasejati spor med zavezniki, če mogoče tudi le med najmanjšim delom narodov, ki tvorijo entento. Petrograjska brzojavna agentura pripominja k temu, da te izjave listov popolnoma soglašajo z mnenjem odličnih članov dume, med njimi Miljukova in Rodičeva.

Kanadski ministrski predsednik o mirovni ponudbi.

AMSTERDAM, 15. (Kor.) »Times« poroča iz Montreala: Ministrski predsednik Borden je na neki skupščini v Saskatoonu izjavil, da ne bo poprej mir, dokler Anglija in njeni zavezniki ne dosežejo cilja.

Wilsonovo posredovanje.

LONDON, 15. (Kor.) »Daily Telegraph« poroča: Washingtonski korespondent »New York Times« poroča, da so nemški veleposlanik grof Bernstorff in drugi nemški odličnjaki izjavili, da upa Nemčija, da bo predsednik Wilson posredoval za mirovno konferenco v Haagu.

LONDON, 15. (Kor.) »Morning Post« poroča iz Washingtona: Nemški veleposlanik grof Bernstorff je izjavil, da bodo mirovni pogoji naznanjeni šele tedaj, ako se snidejo pooblaščenici h konferenci.

WASHINGTON, 15. (Kor.) Predsednik Wilson in njegov kabinet sta imela štirinovo sejo, na kateri se je razpravljalo o nemški mirovni ponudbi in o stališču, ki je naj zavzamejo Združene države glede posredovanja ponudbe ententnih državam.

Proti posredovanju nevtralnih držav.

KOLIN, 15. (Kor.) »Kölnische Zeitung« poroča iz Curiha: V krogih švicarske vlade se drže, kakor se govori, napram vprašanju poizkusa kakave nevtralne posredovanja zelo rezervirano in to v sled posebnega stališča Švice. Sedajni trenotek se smatra kot premočno pojasnjen, da bi imel tak poizkus uspeh. Nasprotno pa ne bi bila izključena možnost, da bi bil izpostavljen posredovalec neprijetnim posledicam. Za sedaj se v švicarskem parlamentu o tem vprašanju sploh ne bo razpravljalo.

Cesar ustanovil novo vojno odlikovanje.

DUNAJ, 16. (Kor.) Cesar je izdal sledečo armadno in brodovno povelje: Med vsemi Mojimi vojskami je v tej vojni pripadla četam najtežja dolžnost. One so, ki v bojih dosedaj še nepoznane srčnosti in dolgo-trajnosti, v neprestani nevarnosti, žrtvujoč zvesto prisegli svoje življenje za pravično stvar, junaško izpolnjujejo svojo dolžnost. Da dokazem tem hrabrim Mojo hvaležnost in priznanje, sem ustanovil Karlov četni križec. Ta je podelben armadnemu križcu z l. 1814. Dajte ukazujem, da je treba na trakove vseh dekoracij, ki so bile ali bodo podeljene za hrabro in uspešno zadržanje pred sovražnikom ali za zasluge v vodstvu čet, pripeti dva navskrizna meča. Od Mojega vojnega ministra predložena pravila za Karlov četni križec s pripadajočimi izvršilnimi določili se morajo takoj izdati. Naročam vojnemu ministru, da mi predloži načrt navodil, po katerih se ima izvršiti prisojanje na-

vsakrzihih mečev, ki se morajo napraviti na trakovih. — Dunaj, 13. decembra 1916. — Karel I. r.

Počnjanje roka za podpisovanje V. vojnega posojila.

DUNAJ, 16. (Kor.) Na nujno prošnjo podpisovalnih uradov za podaljšanje roka za podpisovanje, je finančni minister dovolil, da se smeo sprejemati podpiši še po 16. decembru.

Ogrska zbornica. Interpelacija glede cesarskih slik in cesarske himne na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA, 15. (Kor.) Odgovarjajoč na interpelacijo posl. Barabasa, ki zahteva, da naj se poskrbi, da se bo nahajalo Njeg. Veličanstvo na slikah kot ogrski kralj z insignijami ogrskega dostojanstva in da se na Ogrskem avstrijska cesarska himna ne bo več igrala, je ministrski predsednik grof Tisza izjavil, da se ne more nastopiti proti temu, da bi nastopal kralj v generalski uniformi. Kralj pride tudi h kronanju v generalski uniformi in ministrski predsednik ne želi, da bi ogrski kralj odložil svoje vojaško dostojanstvo. Nasprotno, v dejstvu, da je ogrski kralj istočasno vedno tudi vrhovni vojni gospod, vidi spojitve ogrske države in armade, kar je direkten interes ogrskega naroda. Samoobsebi umljivo je, da naj bodo slike Njeg. Veličanstva take, da v sled besedila in slike s stališča ogrskega državnega prava ne bo oporekanja. Z avstrijsko cesarsko krono opremljena slika seveda ne bi bila primerna za uporabo v ogrskih uradih. Izprošenje vprašanja himne v današnjem trenutku in na tak način, pa ni niti času primerno, niti taktično, niti okusno. (Odobranje na desni.) Odgovor Tisze je bil sprejet na znanje.

Kralj Peter in srbski ministri v Solunu.

PARIZ, 15. (Kor.) »Temps« poroča iz Soluna: Srbski kralj Peter je prispel semkaj v spremstvu predsednika skupščine. Istotako sta prispela semkaj preko Krfa in Bitolja srbski trgovinski minister in minister za javna dela. Ministra sta bila spremljana od višjih ministerijalnih uradnikov.

Japonska novemu angleškemu kabinetu. LONDON, 15. (Kor.) Odgovarjajoč na brzojavko, ki je sporočala sestavo novega angleškega kabineta, se je japonski ministrski predsednik zahvalil za brzojavko in izjavil, da je Japonska prepričana, da bo Anglija v zvezi z aliranimi državami pod vodstvom Lloydja Georgesa odločno nadaljevala vojno, da se zagotovi popolna trajna zmaga.

Avstrijska kabinetsna kriza.

16. decembra.

O vzrokih tako nepričakovanega odstopa Koerberjevega kabineta se še vedno razpravlja po časopisju, a vendar ni odnikoder čuti: to in to je bilo vzrok. Vsa ta razmatranja so zavita v neko skrivnostno meglo, kakor je bila zavita vanjo tudi že prva vest o Koerberjevem odstopu. Če namreč pogledamo natančneje cesarjevi lastnoručni pismi, nanašajoči se na odstop Koerberjevega in sestavo novega kabineta, čitamo v pismu, naslovljenem na dr. Koerberja: »... In naročam Vam in Mojim ostalim ministrom, da vodite posle do sestavitve novega kabineta...« V pismu, naslovljenem na dr. pl. Spitzmüllera, se sporoča naslovljencu, da vodi odstopajoči kabinet posle do sestavitve nove vlade, in pravi nadalje: »Naročam Vam, da sestavite novi kabinet in Mi predložite tozadavne predloge.« Sopotpisani je tu dr. pl. Spitzmüller. Dasiravno torej vodi tudi še sedaj, ko novi kabinet še ni sestavljen, vse ministrske posle stari kabinet in je bila s cesarjevim lastnoručnim pismom poverjena dr. pl. Spitzmüllerju le sestava novega kabineta, ki se mu lahko posreči, lahko pa tudi ne, a mu ni bilo istočasno izrecno poverjeno tudi ministrski predsedništvo, je vendar na tem cesarjevim lastnoručnem pismu kot odgovorni ministrski predsednik sopodpisan on, neimenovani ministrski predsednik brez kabineta, ne pa do sestave novega kabineta za vse ministrske posle odgovorni dosedajni ministrski predsednik dr. pl. Koerber. Cesarjevo lastnoručno pismo ob imenovanju dr. pl. Koerberja se je glasilo: »Ljubi dr. pl. Koerber! Imenujem Vas za Svojega ministrskega predsednika ter pričakujem Vaših predlogov radi sestave novega ministrstva.« Sopotpisani dr. pl. Koerber kot imenovan ministrski predsednik. Istočasno, na princa Hohenloheja naslovljeno, po le-tem sopodpisano cesarjevo lastnoručno pismo je poverjalo dotedanjim ministrom vodstvo poslov do sestave novega kabineta.

Nekaj nenavadnega je že tu. Vsekakor pa ostajamo pri svojem mnenju, izrečenem v včerajšnjih tozadevnih razmatranjih, da je Koerberjev kabinet vrgel nemški odpor proti sklicanju parlamenta pred zagotovitvijo nemških nacionalnih zahtev navedenim potom. V tem nas po-

trjujejo naslednja izvajanja budimpeštanskega »Magyar Hirlap«, ki se pripisujejo grofu Juliju Andrássyju in pravijo: »Vočigled političnemu odnošaju, v katerem se nahajamo napram Avstriji, nas avstrijska ustava sicer ne more brigati nič, ker pa moramo s to državo skleniti pogodbo, nam ne more biti vseeno, na kak način se udeležiti ta pogodba. Če Avstrija ne more vzdržati svoje ustave, je to nesreča za Avstrijo, ne pa za Ogrsko. Zahtevati pa moramo, da se pogodba tudi v Avstriji reši samo parlamentarnim putem. Če se dr. pl. Koerberju ni posrečila zopetna ožvitev parlamentarnega življenja, se bo moralo posrečiti komu drugemu. Iz izvajanj grofa Apponyja v ogrskem državnem zboru smo izvedeli, kake zahteve mora staviti Ogrska glede nagodbe z Avstrijo. V prvi vrsti mora biti nam za to, da se pogodba v obeh državah, to se pravi, na Ogrskem in tudi v Avstriji udeležiti parlamentarnim putem. Kajti samo popolnoma parlamentarna vladavina more jamčiti za natančno izpolnjevanje nagodbe.«

Iz večkratnih izjav dr. pl. Koerberja je bilo razvidno, da je hotel rešiti nagodbo z Ogrsko parlamentarnim putem, a prav tako pa je tudi razvidno iz včerajših navedenih nemških glasov o vzrokih kabinetsne krize, da so bili Nemci tisti, ki so se upirali sklicanju parlamenta, dokler ni potem naredb in patentov uveljavljen nemški državni jezik kot prva in glavna njihova nacionalna zahteva, potem okrožna razdelitev na Češkem, nov državnozbornski poslovnik in osamosvojitve Galicije, kar pa je dr. Koerber hotel tudi vse rešiti parlamentarnim putem. Njegov naslednik naj bi torej odprl nemškega zapaha izza vrat parlamenta, skozi katerá naj bi prišla potem nagodba z Ogrsko, odkupil s protustavno vzpostavitev nemške, v državnih osnovnih zakonih zajamčeno enakopravnost vseh narodov Avstrije naravnost ubijajoče nadvlade. Znamenja za to se že kažejo!

Tako piše običajno dobro poučena grška »Tagespost« v današnjem uvodniku pod naslovom »Abwarten!«: »... Nalogo, ki čakajo novi avstrijski kabinet, so najtežavnejše naravi: saj gre za to, da se v najbližjem času s posebno dalekosežnimi ukrepi vzpostavi med obema državama monarhije ono ravnotežje, ki je odločilnega pomena za bodoče stališče države kot velesile. Državnopravna vprašanja in vprašanja politične moči igrajo tu odločilno vlogo. Kar se je dolgo razpravljalo in zahtevalo kot državna potreba (!) samo v programih nemških strank in na nemških shodih — uvedba nemškega državnega jezika — je danes na programu avstrijskega ministrstva. Označati se more za razveseljivo posledico te strahovite vojne, da je to temeljno vprašanje cesarstva takorekoč via facti, s silo dejstev, rešila pritrjevalno, da je predložila vsem čimteljem v državi potrebo skupnega, enotnega sredstva sporazumevanja. Močna Avstrija — ta zahteva seveda predpostavlja močan parlament — bo dobro znala varovati svoje pravice, boljše kot v prošlosti, v svojo lastno korist in korist vseukupne monarhije...«

Torej najprej »nemški državni jezik«, potem »močan parlament« z nemško večino — v njej je seveda edina moč države in parlamenta — brez galiskih slovanskih poslancev, potem bo Avstrija močna in bo lahko sklenila z Ogrsko nagodbo, ugodnejšo za Avstrijo in monarhijo, kot pa je bila sedanja! To budi torej navodilo novemu avstrijskemu kabinetu, oziroma njegovemu predsedniku, in »...« če se mu posreči njegovo delo brez omajanja države, se izkaže kot mojster!

Dr. pl. Spitzmüllerju pa, kakor vse kaže, stvar pri sestavljanju novega kabineta ne gre tako gladko izpod rok, kakor pričakujejo njegovi nemškonalionalni prevneti hvalisavci. Prvotni rok za končno sestavo kabineta — nedejja — se je v petek podaljšal zopet za en dan. »N. Fr. Presse« pravi, da se sestava kabineta najbrž zaključi v ponedeljek. Zatraja se z gotovostjo, da prevzame ministrstvo notranjih stvari baron Handel. Če pride do izpremembe v železniškem ministru, je prevzame baron Forster (iz bivšega Stürgkhovega kabineta). Trgovinsko in finančno ministrstvo bi se ne zasedlo definitivno, temveč bi ju vodila sekijska načelnika. Justično ministrstvo baje prevzame profesor mednarodnega prava na dunajskem vseučilišču, upokojeni sekijski načelnik bar. Hold pl. Ferneck. Načelni minister bi ostal bar. Hussarek, minister za javna dela pa bar. Tranka. Grof Clam-Martinic ne vstopi v novo ministrstvo. Z druge strani se imenuje za justično ministrstvo bar. Schenk, za poljedelsko sekijski načelnik dr. pl. Seidler ali grof Deym, za finance Wimmer, za deželno brambo Georgi in za Galicijo dr. Bobrziński.

V petek se je, kakor se poroča z Dunaja, dr. pl. Spitzmüller celo uro posvetoval z načelnikom poljskega kluba dr. pl. Bilinski, popoldne pa z dr. Bobrzińskim, ki najbrž ostane tudi v novem kabinetu minister za Galicijo. O ureditvi državnog-

pravnih razmer (osamosvojitve Galicije!) — kar pa ono dunajsko poročilo previdno zamlčuje; — prip. uređ., ki se izvrši parlamentarnim ali naredbenim potom, se bo vlada najbrž dogovarjala s poljskim klubom. V poljskem klubu prevladuje vtisk, da se ureditve izvrši v nepredolgem času naredbenim potom.

§ 14. In finitum, brez konca in kraja, toda potem, ko že ne bo več reševati kaj, pa pride »močni« — parlament.

Končno naj zabeležimo glede sestave novega kabineta še petkovo večerno »Zeit«, ki pravi kratko: Ministrski predsednik dr. pl. Spitzmüller je danes nadaljeval razgovore, ki so v zvezi s sestavitvijo njegovega kabineta. Do imenovanja novih ministrov poteče najbrž še nekaj dni. Odločitve glede oseb in porazdelbe listnic doslej še ni. Če se v političnih krogih imenujejo imena, gre le za kombinacije, ki morejo biti prihodnji trenutek zopet ovržene.

Torej — »abwarten!«

Ponudba centralnih vlasti za mirovno pogajanja.

Rekli smo že, da je za vprašanje, ali ta korak centralnih vlasti in njihovih zaveznikov dovede do velikega cilja, po katerem koprne milijoni v vseh državah in vseh narodih, vse odvisno od odziva na to mirovno ponudbo pri nasprotnih vlastih. Oficijelne odzive še ni in ga bržkone tudi ne bo še par dni, ako smemo smatrati za resna in neomajna zahteva nasprotnih državnikov, da so njih države solidarne med seboj, brezpogojno in za vse slučaje, ter da ne bodo ničesar ukrepale druga brez druge. Potemtakem pride kaj oficijelne odzive šele potem, ko se dogovore med seboj. Je pa že tu raznih izjav po časopisju entente, ki pa jih ne moremo meritorno komentirati. Kajti merodajni je oficijelni odziv, ki pa čisto — kakor kažejo izkušnje — v velikih diplomatskih borbah drugače zveni, nego pa izjave po časopisju. Dal Bog, da bi bilo tako v sedanjem zgodovinskem in za človeštvo in njegovo civilizacijo usodnem slučaju. Dal Bog — pravimo, kajti izjave v sovražnih listih so vse prej, nego naobčudne. Ošabne so, trdo odklanjajoče. Opozarjamo na glasove z angleške in italijanske strani, ki gredo tako daleč, da ne odklanjajo samo plemenite, človekoljubne ponudbe, marveč še zasramujejo in napadajo ponudnike z držnimi obožljivi in podkani, presegajočimi vse meje pristojnosti, običajne ne le v mednarodnem, ampak tudi v običajanju med človekom in človekom. Kaj hočete še več, če se n. pr. nekatera angleška glasila izpodbijajo celo tako daleč, da v odgovor na mirovno ponudbo obsiljeje nemški narod z »narodom tatov, roparjev!«

Glasovi v časopisju nasprotnih držav so torej porazni za nado milijonov ljudi, oživilo jim po ponudbi centralnih vlasti. Vendar naj se ne prenamagajo s svojo sodbo. Je sicer res, da ni izključeno, da se v teh odurnih, brutalnih in po divjem sovraštvu razpaljenih glasovih odražajo dispozicije pri merodajnih, odločilnih faktorjih respektivnih držav. Ali, v človeški naravi je, da se tako težko odreka temu, česar si želi, po čemer kopirni. In mi vsi kopiramo po miru! Zato se oklepamo še vedno — pa naj je še tako mala — nade, da oficijelni odziv na mirovno ponudbo ne bo zvenel tako odurno, kakor hrešče glasovi v nasprotnem časopisju.

Kaj primerno komentira »Arbeiter Zeitung« — torej list, ki že po načelih in programu socialne demokracije mora iskreno želeli miru, želeli torej, da bi ponudba centralnih vlasti iskreno mišljena in da ni le maneuver v dosego kakih posebnih namenov, kakor trde to nasprotni listi — demaršo v dosego mirovnih pogajanj.

»Res je sicer — pravi med drugim —, da za to, da pridobimo nasprotnika za misel miru, ne zadošča le pripravljenost za mir, marveč, da je to v bistvu odvisno od pogojev, ki se hočejo postaviti za sklep miru. K miru spadamo mi in spadajo naši nasprotniki. Mir se more doseči, če tudi nasprotniki tega ne želijo, da bi bilo nadaljevanje vojne brezsmiselno, če izpoznavajo, da ne morejo nič doseči z nadaljevanjem, razum postene miru, ki zagotovi tudi njim čast, obstanek in podlago za razvoj.«

Nu, tak mir moredo doseči brez nadaljevanja vojne. Drugače si enostavno ne moremo razlagati inicijative centralnih vlasti. Saj bi — ako bi ne bili pripravljene za tak mir — igrali le komedijo, ker se pač morate zavedati, da nasprotniki ne bodo hoteli sprejeti drugačnega miru. Za komedije so pa časi res prerenski, preusodni. A centralni vlasti bi tudi — ako ne bi mislili resno s svojo ponudbo — zagrešili neodpustno pogreško, na svojo škodo, ako bi hoteli postaviti pogoje, ki bi jih nasprotna država opravičeno ne mogla sprejeti.

Centralni vlasti bi jim dali s tem v roke nevarno in oistro orožje, podlago za opravičevanje nadaljevanja vojne in za zvržanje odgovornosti za to na centralni vlasti! To bi bila neprecenljiva moralna aktivna postavka v računih nasprotnikov. Zato je enostavno izključeno, da bi centralni vlasti hoteli napraviti tako pogreško in pripraviti svojim nasprotnikom največjo — uslugo. Podtakne neiskrenosti z mirovno ponudbo se torej razbija že ob razlogih zdrave logike in najnaravnejše skrbi za — samega sebe.

Povsem veljavno je torej, kar piše »Arbeiter Zeitung« nadalje:

»Na resnosti ponudbe mora biti pač izključen vsak dvom. Izključeno je, da bi se tu namerovala kakšna diplomatska šahovna poteza, morda kako učinkovanje na nevarne, da bi nastalo v njih razpoloženje, ugodno za miroljubni centralni vlasti in neugodno za entento, če bi hotela podaljšati vojno. Istotako izključeno je, da je ponudbi morda ta namen, da bi ozlovoljenje proti vojni prenesli na sovražnike, ali da bi se hotelo še enkrat podžgati voljo za vojno in dovesti tej nove divjosti. Kajti globoko, iskreno hrepenenje ljudi in narodov je prevelika, presilna, prevzvišena stvar, da bi se mogla porabliti za politične in diplomatske šahovne poteze. Po osemdesetih letih trpkih in trpljenj polnih mesecev se more govoriti o miru le z največjo npravnstveno resnostjo. In ker je temu tako, pričakujemo, da boste vladi, ki ste začeli s predlogom, nadaljevali po tej poti, da zapreke, ki utegnejo nastati, zmorate, ter da tudi uresničite misel, ki — postavljena pred človeštvo kot neposredna možnost — ne more več prepasti. Bodi jima v misli, da v zavesti ljudi ni nobeno usvajanje, nobeno množenje moči višje od — miru!«

Socialnodemokratsko glasilo apelira na vlasti, ki so stavile mirovno ponudbo, naj se ne dajo odtisniti od poti, ki vodi do miru. Mi pa se poleg te želje vkljub vsemu in vsemu ne odrekamo nadi, da tudi pri merodajnih činiteljih nasprotnih držav zmaga izpoznavanje, da morejo kot največjo trofej iz te vojne prinesiti svojim narodom — povratek k miru, ki edini daje podlago in možnost za delo za njih same in v skupnega človeštva resnično srečo in blaginjo!

Okrožnica

vsem občinskim zastopom poknežene grofije gorško-gradišanske.

S posebnim pozivom, ki je bil poslan vsem občinskim upravam in je bil tudi objavljen v časopisih, je priporočil deželni odbor zasebnikom in javnim korporacijam naše tako hudo prizadete dežele, da se tudi to pot z domoljubno poštrevnostjo odzovejo, v kolikor jim je mogoče, vladnemu pozivu da priskrbe državi potrebna denarna sredstva, ki naj omogočijo srečen in slaven konec strašne vojne, ki tlači celo Evropo.

Sicer ni dvoma, da naprejo naše občine vse moči, da jih nihče ne preliti v častni tekmi in radi tega se deželni odbor tudi ne obrača do občin z okrožnicami, ki naj bi opominjale občine na njihovo domoljubno dolžnost, marveč jim želi tem potom pokazati najlažji način, kako podpisovati vojna posojila.

Kakor je že vsakomur iz prejšnjih dob in podpisovanj znano, se morejo podpisovati vojna posojila s pomočjo glavnice, zemljišč, stavb in vrednostnih listin in deželni odbor domneva, da imajo vsi občinski zastopi še v dobrem spominu dolžila, ki se tičejo podpisovanja vojnega posojila z gori navedenimi sredstvi.

Pa tudi za slučaj, da nima občina nikakega premoženja, razpolaga vendar le z viri in sredstvi, ki jej jamčijo stalne dohodke, kakor so na pr. doklade k neposrednim in posrednim davkom, ki se morejo ravno tako dobro vslužiti domoljubnim namenom, kakor drugi dohodki premakljivega in nepremakljivega premoženja.

Že pri četrtem vojnem posojilu so podpisovale občine Nižnje Avstrijske vojna posojila s pomočjo oblozbe davčne moči, koje operacije so se pa tako dobro obnesle, da so tudi pri naših občinah vsega posnemanja vredne.

Tozadevno denarno postopanje, ki se vrši potom Anglo-Avstrijske banke, vrši se pa na sledeči način:

Ako vzamemo kot primer slučaj, v katerem hoče občina podpisati 10.000 kron vojnega posojila, najeti mora pred vsem ta občina pri deželnem občinsko-kreditnem zavodu posojilo v znesku 2/5 vojnega posojila, ki znaša v pričujočem slučaju okroglih 4000 K.

Ta glavnica v znesku 4000 K, zapodana v občinskih obligacijah, tvori podlago takozvani »podporni operaciji«, s ka-

tero si preskrbi občina oni znesek, ki ga je treba vplačati pri podpisu vojnega posojila in ki bi znašal v pričujočem slučaju, t. j. pri 10000 kronah, K 1700.

Ta sledeči ualog pa prevzame na račun občine Avstro-Gradiška banka, ki se jej izroče občinske obligacije, na podlagi katerih plača banka prvo vplačilo vojnega posojila in v daljšem razvoju časa odšteva tudi predplačila, ki jih zahteva postopno vplačevanje vojnega posojila.

Med tem časom prejema seveda banka v jamstvo svojih predplačil tudi vse posamezne obligacije vojnega posojila in jih ohranja do popolne izvršitve te denarne operacije.

Na ta način postane občina pri Anglo-avstrijski banki lastnica vloženih občinsko-kreditnih obligacij v znesku 4000 K, ki nosijo 4 1/2 % obrestin glavnice 10.000 K na vojnem posojilu, ki donša 5 1/2 % obresti.

Po drugi strani pa bode plačevala občina občinsko kreditnemu zavodu 4 1/2 % obrestin za dolžno glavnico in režijske troške ter 1/2 % prispevek v odplačilo občinskega dolga 4000 K; anglo-avstrijski banki pa le 5 % obrestin od predplačanih 9200 K, ki odgovarjajo baš kupni ceni vojnega posojila 10000 K.

Vsa tozadevna plačila pa izvrši seveda neposredno Anglo-avstrijska banka s pomočjo dohodkov iz navedenih investiranih glavnice in občina nima druge skrbi kakor te, da od časa do časa pregleda račun, ki ga jej predloži banka vsako leto.

Občina ima torej neposrednega dobičeka na glavnici 800 K, ker kupi 10000 K vojnega posojila v obligacijah z denarno vrednostjo 9200 K; dalje ima občina stalen dobiček pri 5 % obrestih, katere plačuje le od dolžne glavnice 9200 K, ki so bile dejanski predplačane, dočim uživa po drugi strani 5 1/2 % obrestin od glavnice 10000 K podpisane vojnega posojila.

Visokost tega dobička je povsem zadostna, da se pokrijejo z njim letni amortizacijski obroki občinskega posojila 4000 K, malenkostni prispevek k režijskim stroškom in neznatna provizija, ki si jo zaračuna banka za izvršene operacije (1/8 % na leto od izplačanih kuponov, ki spadajo k vrednostnim listinam v varstvu in upravljanju banke).

Iznos teh obrestin je zagotovljen do 30. junija 1921. in po tej dobi ni več mogoče predvidevati, da bi se obrestna mera vsled poslabšanih razmer dvignila nad sedanjno mero in tako spravile v škodo občine, ki so pod navedenimi pogoji podpisale vojno posojilo.

Na vsak način je torej predvidevati, da se občina koristi baš s tem, da dá državi na razpolago kredit, ki obstoja v davčni moči njenih davkoplačevalcev.

Pa tudi v slučaju, da bi ostale v kakem letu deloma nepokrite pasivne obresti, što se bode na vsak način za malenkostne zneske, ki se bodo z lahkoto pokrili s tekočimi dohodki. Glede glavnice pa nas lahko pomirijo večkrat ponovljena zagotovila pristojnih ministrskih krogov, ki izključujejo kakršnokoli nevarnost.

Samo ob sebi je umevno, da mora vladati umno razmerje med podpisanim vojnem posojilom in gospodarstveno silo občine, radi česar je že nižje avstrijski deželni odbor opozoril svoje občine, da je smatrati kot primeren znesek vojnega posojila peteri do deseteri iznos vsega občini predpisane davka.

Opaziti pa je, da je občinam, koje so z dokladami močno obremenjene, postopati vseskozi previdno in iskati pri podpisovanju vojnega posojila razmeroma nižji znesek vojnega posojila.

Ako bi bila kakšna občina razpoložena podpisati vojno posojilo na gori popisani način, naj starešinstvo takoj določi tozadevno svoto vojnega posojila in ob enem tudi sklene, da se najame v svrhu financiranja vojnega posojila posebno posojilo v iznosu 40 % podpisane vojnega posojila.

Na podlagi tega sklepa se sestavi prošnja do občinsko-kreditnega zavoda (sedaj na Dunaju L. Herrengasse 13) in se priloži izkaz obstoječih občinskih dolgov skupno z razkazom uvedenih doklad k posrednim in neposrednim davkom, v kojem razkazu je seveda navesti posebej odstotek doklad in dohodke, katere dobiva občina na dokladah.

Istodobno bode dostaviti na priloženo »prijava« (Anmeldung) podpis županstva, kakor predpisano v § 52 občinskega reda, to je občinski pečat, podpis župana, podžupana in dveh starešin.

Overovljeni izpisek iz zapisnika tozadevne starešinstvene seje, dokaz da je bilo starešinstvo po zakonitih predpisih sklicano k seji, prošnja za posojilo na občinsko kreditni zavod in zakonito podpisana prijava se oddajo na deželni odbor, ki si pridržuje pravico potrditi sklep in

odpremiti tozadevne listine na občinsko-kreditni zavod in Anglo-avstrijsko banko v svrhu, da se ukrenejo vsi potrebni koraki, ki se tičejo predmetne finančne operacije.

Podpisani deželni odbor ne dvomi, da so si občine sveste velikega pomena, ki ga ima dovoljen izid podpisovanja vojnega posojila na vojni položaj in da se bodo temu primerno udeležile vojnega posojila, ki jim nudi take ugodnosti brez nikakih sitnosti in opravičuje previdevanje znatnih dobičkov za občinski zalag.

Deželni odbor se vsled tega nadeja, da pokaže naša mala dežela tudi pri petem vojnem posojilu svoje iskreno domoljubje in neupogljivo voljo, vzdržati se do vojnega zaključka vojne.

Od goriškega deželnega odbora na Dunaju.

Deželni glavar:

Dr. Faidutti.

Razne politične vesti.

O narodni koncentraciji piše češki poslanec Udržal v »Venkovu« tako-le: Glejmo v teh izrednih razmerah, ki so nam dali moči ujedinenja, da z vsemi sredstvi zagotovimo bodočnost svojemu narodu! Delujmo s povečano intenzivnostjo za ohranitev neodvisnosti in večanja države, v kateri živimo. Delujmo za utrditev države, s katero nas spajajo trdne zgodovinske vezi, vsebujejo toliko žive sile, da je ne bo možno več dalje prezirati. Avstrijska državna ideja: enakost vseh narodov, ki tvorijo to državo, se ravno po svetovni vojni zgoda in poglablja. Sedanjost je priprava za ta zgodovinski trenutek, ki se, ako bi ga zamudili, ne povrne več! Od vseh smeri sveta nam zavne vsak dan nasproti glasovi, da živimo notri v sredini dogodkov, kakršnjih zgodovina sveta še ni zabeležila. Ne bomo gluhi in ustvarimo si zdrav pojim o tem svetovno-zgodovinskem trenutku. Poostrimo vse svoje čute, da bodočnost ne poreče kdaj o nas, da smo bili ravno v največjih časih najmanj! Danes ni čas za kritiziranje, ali ima ta ali ona stranka več pravice ali sposobnosti za vodstvo naroda! Združili smo se na načelu absolutne večine, in s tem je dano vse. Posamezne osebe in stranke imajo možnost, da na enakem temeljnem pogoju uveljavljajo svojo potenco. Vsakdo je dobrodošel, za vsakogar je dovolj prilike, da pomaga h koristi celoti. Vojna se navadno računa najmanje dvakratno. Vojna šola daje v malo dneh več izpoznavanja, nego se moremo v miru naučiti med celo človeško dobo. Mi živimo hitro. Vsi postajamo poznavalci sveta in celo mladina pridobiva izkustva starčkov. Iz izpoznavanja, da je le v edinstvu rešitev, sta nastala češka zveza in narodni odbor.

Glejmo, da ti organizaciji, porojeni sredi krave svetovne poplave, ostanete za bodočnost viden simbol češke politične zrelosti! — V tej svetovni kravi poplavi nastaja tudi za nas Slovence neodklonljiva dolžnost, da se pokažemo politično zrele v smislu gornjih krasnih izjavanj poslanca Udržala!

Povratek črnogorske duhovščine. Povodom splošnega sožalja črnogorskega prebivalstva ob smrti cesarja Frana Josipa I., kar je pripisati tudi črnogorski duhovščini pod vodstvom mitropolite Mitrofana, je predložil generalni guverner Črnogore, Weber, vrhovnemu poveljstvu vojske, da se internirani črnogorski duhovščini dovolj povrnitev v domovino.

Aprovizacijske stvari.

KAJ DOBIMO TA TEDEN?

Ta teden, od 18. do 23. t. m., (35. razdeljevanje), se bodo dobivala naslednja živila aprovizacijske komisije in sicer na eno osebo:

TESTENINE.

1/4 kg testenin po K 176 kg.

JAJCA.

3 (tri) jajca na osebo in teden po 22 vin. eno.

BELA MOKA.

Proti izročitvi odrezkov izkaznice za kruh in moko, potrebnih za nabavo 1 kg moke, neodtrganih od izkaznične matice in veljavnih za čas od 11. do 24. t. m., in proti istočasemu izkazu z izkaznico: za živila se bo moglo od jutri, 18. t. m., do vštete sobote, 23. t. m., v vseh prodajalnah, kjer se razpečavajo živila aprovizacijske komisije, dobiti 1/2 kg pšenične moke po K 176 kg in 1/2 kg ječmenove moke za kuhno po K 968 kg. — Tudi kdor bi si hotel nabaviti manjšo količino moke, bo moral vzeti polovico pšenične in polovico ječmenove moke.

SLANINA.

Na slvo-črne izkaznice za nabavo slanin se bo moglo dobiti do vštete sobote, 23. t. m., v običajnih prodajalnah po 120

gramov (12 dkg) slanine (na osebo, oziroma izkaznico) po K 960 kg.

OLJE.

Za vsakih 6 (šest) odrezkov oficijelne izkaznice za maslo, veljavnih za čas od 18. do 24. t. m., se proti istočasemu izkazu z izkaznico za živila izroči ena izkaznica komisije (rumeno-črne barve) za nabavo olja ter se bo moglo nanjo do vštete sobote, 30. t. m., v običajnih prodajalnah dobiti 1/8 litra navedenega olja po K 10 liter (1/8 litra K 125), oziroma 1/8 litra najfinjšega olja po K 20 liter (1/8 litra K 250); ali to poslednje samo v trgovini Maksimilijana Robbe, ul. Largo Santorio št. 2.

MASLO.

Na vsake 3 (tri) odrezke oficijelne izkaznice za maslo, ki veljajo za čas od 25. do 31. t. m., se bo ob enem z drugimi živila moglo v vseh prodajalnah, kjer se razpečavajo živila aprovizacijske komisije, dobiti po 60 gramov (6 dkg) masla na osebo po K 976 kg.

KROMPIR.

Tekom tega razdeljevanja dobe odjemalci tudi izkaznice (rdeče-črne barve) za krompir in sicer bo vsaka oseba dobila eno izkaznico s številko 11. — Na eno izkaznico se bo moglo dobiti 2 (dva) kg krompirja po 20 vin. kg.

POLENOVKA.

Od petka, 22. t. m., dalje se bo prodajala namočena polenovka po K 240 kg in sicer: 1. na ribjem trgu; 2. na trgu Rdečega mostu; 3. na trgu Stare mitnice; 4. na Lesnem trgu; 5. na trgu Peruginu; 6. na trgu Giuliani; 7. na trgu Belvedere in 8. v ulici della Pietà v trgovini Antona Vecchieta.

Domače vesti.

Surtina kosa. Umrli je včeraj po kratki in mučni bolezni v nežni mladosti gđc. Zlatka Gržina, ljubka hčerka gostilničarja v rojanskem konsumnem društvu, gosp. Ludovika Gržine. Težko prizadeti narodni rodbini naše iskreno sožalje.

Surtina kosa. Umrli je dne 13. decembra v Opatiji gosposkega svetnika Ferdinanda Coffou, vitez Fran Josipovega reda, umirovljeni višji poštni upravitelj in predstojnik bivše c. kr. brzojavne glavne postaje v Trstu. Pokojnik, ki je dosegel starost 85 let, je bil rodom iz Volč pri Tolminu, kamor je redno zahajal v času poletja. Pozneje prevedejo njegove zemске ostanke v Gorico. Ugledni družini izrekamo iskreno sožalje.

Četrtlo odlikovanje. G. Avgust Skabar, podpolkovnik in polkovni poveljnik, naš barkovljanski rojak, je bil te dni četrtič odlikovan. Dobil je viteški križec Leopoldovega reda z vojno dekoracijo. Iskreno čestitamo!

Visoki gostje v našem Narodnem domu. Povabilu naše ženske podružnice CMD so se odzvali in posetijo današnje dobrodelno prireditve v korist soške armade: ekselencija dr. baron Fries-Skene, c. kr. namestnik, z gosposoprogo, monogr. dr. Andrej Karlin, škof tržaško-koprski, ter c. kr. komisar neposrednega mesta Trsta dvor. svetnik Ivan pl. Kreklich-Strassoldo z gosposoprogo. Iskreno nas veseli visoki obisk, saj se bodo imeli visoki gostje ponovno priliko prepričati o zvestem domoljubnem mišljenju slovenskega naroda, posebno pa še o vestnem delu slovenskega učiteljstva in zdravem duhu, ki veje na slovenskih šolah, katere vzdržuje z naravnost velikanskimi žrtvami Družba sv. Cirila in Metoda, oziroma po njej naš slovenski narod.

Deželna komisija za oskrbo domov se vračajočih bojevnikov. 7. t. m. se je vršila sestavna seja odbora za posredovanje dela »Primorski deželni komisiji za oskrbo domov se vračajočih bojevnikov«. Za predsednika je bil izvoljen Leopold Brunner, predsednik tržaške sekcije zveze avstrijskih industrijalcev, za njegovega namestnika pa Herman Coretti, višji nadzornik in ravnatelj obrtno-pospeševalnega zavoda v Trstu. — V odboru so nadalje: Ezio Chiussi, načelnik okrajne bolniške blaginje v Trstu, Karel Hlavka, c. kr. komisar in namestnik obrtnega nadzornika v Trstu, in dr. Edvard Visintini, vodja mestne delovne posredovalnice v Trstu. — Z ozirom na to, da imamo tržaški Slovenci dva močna, okrajni bolniški blagajni vzporedna zavoda, »Delavsko podporno društvo« in »Tržaško podporno in bralno društvo« in poleg tega tudi odlični zavod »Trgovsko in obrtno zadrugo«, pod katere pokroviteljstvom se je lepo razvilo naše obrtno zavzeto življenje, se nam zdi čudno, da v tem odboru ne vidimo nobenega Slovenca, ko vendar lahko rečemo, da je slovenski Trst dal na fronto, če ne že polovico, pa prav gotovo dve petini vseh tržaških bojevnikov, dočim pa se na deželi, ki je itak vsa sloven-

pružila že kot otroci, je popolnoma neuk. Nikakor pa ni dolgočasen.

Služabništvo ga tu naravnost obožuje. Vsi so večinoma v hiši že od njegovega rojstva in so rojeni na tem posestvu. V njihovih očeh sploh ne more storiti ničesar, kar bi ne bilo prav. Ima tu telovadnico in dva ali trije služabniki se morajo vaditi z njim in boriti. Lanjsko leto mu je Bazil, drugi sluga, izvil rano in bilo mu je tako žal, da si je zato skušal sam vzeti življenje. Ne morete razumeti teh neobičajnih značajev. Strasti se hitro zbude v teh ljudeh, divji so in barbarski, vkljub temu pa zelo čustveni in neomajno zvesti. Prepričan sem, da bi nas brez ugovora sežgali v naših posteljah, če bi jim ukazal on. On je pač njihov »batajška«. Oni imajo svojo posebno trojico, ki jo časte in obožujejo: carja, Boga in svojega gospodara.

(Dalej.)

PODLISTEK.

Niegov čas.

Roman, iz angleškega.

Tamara se je veselo in nekoliko porogljivo posmejala. Izstegnila je svojo malo nožico in potrkala žnjo po robu peči.

— Tokrat storim kar hočem jaz, knez. Ne bom vpraševala vas dovoljenja! Knez so se oči zasketale. Slonel je na svojem stolu popolnoma tiho, kot panter, ki preži na plen. Tamara je bila razburjena. Ni se hotela dati tiranizirati, in tako je kljubovala še dalje in se mu rogala, dokler ga ni polagoma spravila popolnoma ob pamet.

Eno je pa preračunala popolnoma prav: storiti ni mogel ničesar, ker nista bila sama. Zdajpazdaj je vstal ta ali oni igralec in prišel k njima, preden je nadaljeval igro.

Tako so prešle zadnje ure popoldneva in vsi so odšli v svoje sobe da se preoblečejo za večerjo.

Veliki salon je bil še prazen, ko ste se zopet vrnili knežinja in Tamara, toda istočasno sta skozi nasprotna vrata vstopila tudi Stefen Strong in Valonne ter sta stopila k njima k peči. Tamara in Valonne sta ostala tamkaj in se pričela razgovarjati, dočim sta se pa knežinja in Stefen Strong vsedla na zofo, ki je stala bolj v ozadju.

— Ali ste se katerikrat udeležili onih neobičajnih prireditev, o katerih se toliko govori, grof Valonne? — ga je vprašala Tamara.

Valonne se je lokavo posmehljal in menil: — Da, nekolikokrat. Ali morda mislite, da se nahajajo tudi v tej sobi sledovi takih divjih zabav, in res, če ogledujem sobo natančneje, se tudi meni zdi tako.

Tamara je stresel glavo.

— Videti je, kot da so divje zverine gospodarile tu, ne pa človeška bitja. — je vzdiknila. — Pogledite samo to stekleno omaro in zofo in pa ... sliko. Človek se vprašuje čisto nehoti, odkod so one luknje. Domišljija more tu ustvariti čisto neobičajne stvari.

— Boli nenavadne gotovo ne kot je pa resnica, — je dejal Valonne in se posmehljal, kot bi se spomnil zanimivega dogodka.

— Sob našega gostitelja pač še niste videla, kot se mi zdi.

— Zakaj? — Saj vendar ne more biti v njih še kaj hujskega, kot je pa tu.

— Ne, in to je ravno čudno. Urediti si jih je dal po neki angleški tvrdki in opremljene so zelo prijetno in brezhibno. Njegova stanovanjska soba je polna knjig in je tudi nekaj dobrih slik v njej. V zvezi je

ska oz. hrvatska, sploh ne more govoriti o drugonarodnih bojovnikih. Deželna komisija pa menda vendar posluje za vsi Primorsko, ne pa samo za Trst, in ravno tako tudi obdobje za posredovanje dela, v katerem pa očitno ni niti enega člana, ki bi znal slovenski.

Razpis dobave mesa občinskimi zdravstvenim zavodom. Mestni magistrat razpisuje dobavo govejega in telečjega mesa občinskimi zdravstvenim zavodom (bolnišnica z oddelkom v Avstro-Amerikani, blaznica, bolnišnica za kronične bolnike) za prvo četrtletje 1917. Dnevna dobava znaša približno: za bolnišnico z oddelkom v A.-A.: 160 kg govedine in 70 kg telečje; za blaznico in bolnišnico za kronične bolnike: 130 kg govedine in 20 kg telečje. Ponudbe se lahko stavijo tudi samo za eno samo vrsto mesa (govodino ali telečjo) in naj se v zaprtim in zapečatenem ovitku oddajo v pisarni V. magistratnega oddelka do vseh dne 27. decembra 1916 ob uradnih urah. Nadajna pojasnila daje ob delavnikih ekonomat mestne bolnišnice od 10 do 12 dop. in od 6 do 7 zvečer.

Vse p. n. posetnike dobrodelne prireditve, ki se bo vršila danes popoldne ob 5 v veliki dvorani Narodnega doma, prosimo, da pridejo pred 5 uro v dvorano. — Začetek bo točno ob 5 in potem bo vsled motenja, posebno pa še radi prepriha, dovoljen vstop le v presledkih. Prosimo torej da se pred 5 uro zasedejo prostori.

Narodopisno poglavje iz bojnega območja na Krasu. Članek, ki smo ga pod tem naslovom objavili v ponedeljkovi »Edinosti«, je ljubljanski »Slovenec« posnel v svoji četrtkovni številki dobesedno in brez pripombe, celo brez pripombe, da ga je posnel po »Edinosti«.

Božična prireditev za zgornjo okolico. Po temeljitih preudarkih se je sklenilo, da se ne bo vršila v zgornji okolici nobena skupna velika prireditev. Razmere, krajevne in časovne, so sedaj take, da bi bilo to nemogoče. Posebno je daljša glavni vzrok, da ne more biti o skupni prireditvi niti govora. Zato bodo varovanci vsak v svojem domačem kraju — le kjer je mogoče, se bodo otroci iz dveh vasi združili — praznovali božično v družbi svojih mater in oskrbnic. Oskrbnice jim pripravijo okrepčilo in preskrbe večino povsod majhno božično drevesce. Darovi za zgornjo okolico se odpošljejo iz Trsta na Opčine, kjer tamonje vojaško poveljništvo prevzame razdelitev za vse vase. — Določitev dneva za »božičnico« je prepuščena oskrbnicam in sporazumu s čimtelji, kateri so jim pripravili pomagati. Kakor v mestu in v Skednju, se tudi tam otroci pogoste z malo južno (čokolado) in obdarujejo, kolikor je bilo mogoče po željah. Nadejamo se, da bodo tudi oskrbnice iz zgornje okolice skušale priskrbiti svojim varovancem prijetno urico ter jim podati nekoliko nadomestila za prebriske izgube, ki so jih zadel. Kar so izgubili, jim seveda nihče ne more nadomestiti, pač pa more vsak olajšati njih položaj bodisi na ta ali oni način. In to storiti je in mora biti dolžnost nas vseh. Nadejamo se, da tudi varovancem naše zgornje okolice ustrezemo in razveselimo njih otroška srca. Darovi se odpošljejo iz Trsta v ponedeljek, 18. t. m., ter bodo deloma še istega in deloma naslednjega dne na lico mesta. Srečen božič vsem našim ljubim varovancem! Naj bi jim bil oznanovatelj boljše, lepše bodočnosti. — A. S.

»Božičnica« za vojniške sirote iz Skednja ter Sv. M. Magd. Zg. in Spod. se bo vršila 23. decembra ob 4. pop. v prostori novo ustanovljene »Gospodinske šole« v Skednju (v bivši šoli »Legge nazionale«). Otroci in matere naj bodo tam že ob 3½ pop. da se pravčasno uredijo. Umestno bi bilo, da pridejo iz oskrbnice tedaj, da eventualno pomagajo pri uvrščanju. Otroci bodo praznovali božično v družbi s tamošnjimi gojenkami. Pogoste se s majhnim okrepčilom, saj imajo nekateri revčki dolgo pot ter se jim zato itak neprestno želodeček popolnoma izprazni, da jim bo majhna južina gotovo prav dobro došla. Poleg tega se jim razdeli majhna darila, katera so pripravljena, kolikor je bilo mogoče, po izraženih željah varovancev, oziroma njihovih mater in oskrbnic, katere poslednje so se z vso vno trudile, da kolikor možno uvažujejo želje svojih varovancev. Varovanci morajo biti res hvaležni svojim varuhinjam, katere liki angelji varuhi čuvajo svoje varovance ter skušajo, zadoščati poverjenim jim nalogi, z veliko vno in požrtvovalnostjo. Posebno v skedenjskem okraju imajo težavno stališče — siroti je že precejšnje število (okoli 80) in oskrbnic jako malo. Razum tega so varovanci zelo razkropljeni in nekateri zelo oddaljeni, posebno pri Sv. M. Magdalen, in si oskrbnice zaslužijo zbog tega res najlepše priznanje. Najlepše priznanje bo seveda lastna zavest, da so zadoščati poverjenim jim nalogi. Kar se darov samih tiče, gotovo niso sijajni in bogati. Namen organizacije tudi ni bil, bogato obdarovati, marveč preskrbeti nekoliko prijetnih trenutkov in razveseliti svoje varovance ter jim dokazati, da organizacija misli nanje, skrbi zanje, kolikor ji je možno. Poleg tega je sedaj vse tako zelo drago, da je svota, katera je bila na razpolago za nakup darov in za druge tozadavne stroške za sedanje čase malenkostna, in to naj obdarovanci upoštevajo, ako ne dobe vsega, kar so si želeli, saj to se itak navadno ne dobi niti v dobrih normalnih časih. Toliko v pojasnitve. Našim ljubim varovancem pa želimo, kolikor mogoče »srečen božič«. — A. S.

Vozovna stojna na železnici. Z odlokom c. kr. železniškega ministrstva z dne 6. novembra t. l. št. 43218/16 a. se je vozovna stojina, ki se mora plačati po preteku roka za nakladanje in izkladanje, po višu v obratnem obsegu c. kr. avstrijskih državnih železnic, dokler se ne ukrene

drugače in z veljavo od 11. novembra 1916, na podlagi § 80 (ž. o. r.) na ta način, da se v slučaju zadržavanja voza za več nego 24 ur povzra vozovna stojina, ki se bo morala plačati pri to razdobje presegajoči znanosti za 200%. Zadržavanje bo torej od označenega dne naprej pri 24 ur presegajočem zadržavanju voza za prvih 24 ur zamude stojina po tarifu, oziroma, v prometu dovoljenih železnic, po pogodbi; in za nadaljino zadržavanje trikratni znesek te vozovne stojine. — Ta ukrep je uporabljen pri vseh onih obratih dovoljenih železnic, pri katerih veljajo v obratnih pogodbah za preračun roka nakladanja in vozovne stojine določbe priloge k »Občnim pogojem za sklepanje pogodb dovoljenih železnic«.

Lastniki, užniki in najemniki zemljišč opozarja cesarski komisar, da se je rok za pripravitve v smislu razpisa, izdanega 21. novembra t. l., pri pristojnih okrajnih oz. vaških načelnikih podaljšal do konca decembra 1916.

Božična vojniških sirot. Kakor že javljeno, se bo božičnica, ki jo priredi organizacija oskrbnic vojniških sirot svojim varovancem, vršila 19., 20. in 21. t. m., vsakikrat ob 3 popoldne v dvorani mestnega gledališča, ul. S. Carlo št. 2. Organizacija upa, da vse oskrbnice tudi brez posebnega obvestila pridejo k prireditvi, da se udeležijo veselja svojih malih varovancev, in jih prosijo, da naj po možnosti pridejo tedaj, ko bodo obdarovani njihovi varovanci. Ponovno se opozarja, da otrokom, ki naj bi bili obdarovani, vstop brez izkaznice ni dovoljen in da so 19. t. m. povabljeni k božičnici rodbine z začetnicami A do F. 20. t. m. z začetnicami G do O in 21. t. m. z začetnicami P do Z. Končno se prosijo, da povabljeni pridejo točno.

Podpisovanje V. vojnega posojila na Primorskem, ki je v vseh svojih delih neposredno prizadeto po vojnih dogodkih, poteka zelo ugodno. Industrija, trgovina in paroplovba se vključujejo gospodarskemu zastoj, ki ga je povzročila vojna, z velikimi svotami udeležujejo podpisovanja, ali tudi mali obrtniki podpisujejo za svoje razmere znatne zneske. Majhni podpis iz krogov kmetskega in meščanskega prebivalstva so tokrat posebno številni. — Izmed velikih podpisov naj omenimo: Zavarovalna družba »Assicurazioni Generali« 23 milijonov kron (med temi 8 milijonov kron na ogradno vojno posojilo), Banca Commerciale v Trstu 3.000.000 kron, mornariški podporni sklad 3.000.000 kron, paroplovna družba »Austro-Americana« in tržiška ladjedelnica 1.500.000 kron (med temi kron 500.000 na ogradno vojno posojilo). Prva tržiška rizarna 600.000 kron in brodolastnik Henrik Angel Jasbitz 150.000 kron.

Vodstvo otroškega vrtca v Vrdelci naznanja prijateljem otrok, da priredi dne 24. svoje »božičnice« zopet v korist ubogih malih otrok vrtca. Zima trka, otroci so nagi in boš, blago drago, revščina na vse strani; zato kličem že sedaj: usmilite se naših revčkov, usmilite se otrok naših junakov! Ni jih tu, da bi nam pomagali kot v prejšnjih zlatih časih. Daleč so, z njih otročiji prosijo. — prosijo vsaj tople oblečke. Vsak dar, vsaka pomoč nam je dobro došla; za vsak, še tako skromen dar bomo hvaležni. V nedeljo, dne 24., pa pridite k prireditvi in pokažite, da še boste med nami usmiljena srca.

Brez posebnega obvestila.

Potrtili smem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem prežalostno vest, da je naša preljubljena hčerka, sestra

ZLATKA

učenka prve pripravnice, sinoči ob 5½, po kratki in mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage pokojnice se bo vršil v ponedeljek ob 2½, popoldne iz hiše žalosti v Rojano, Vico delle rose 40.

Žalujejo:

LUDVIK in PAVLA ORŽINA, stariši.
Olga, sestra. Boris, Milan, brata.

Kranjine vloge
sprejeta od vsakega tudi če ni nad zadrugo, in jih ob 4 1/4 o. večje zneske po določbi po 4 1/4 o. govorn. Trgovcem
otvarja tekovne račune z dnevnim obrestovanjem.
Rentni davek plačuje zadruga sama.
Vlaga se lahko po eno krono.
Poštno-kranjinski račun 75.679. TELEFON 16-04.

Poziv za novoletna voščila. Prosimo vse naše cenjene inšerente, čitatelje in sploh vse one osebe, ki želijo uvrstiti v našem listu novoletno voščilo za dan novega leta, naj se pravčasno javijo ustmeno ali pisмено podpisane, ker prekasne naročbe ne bomo sprejemali, ako ne bomo imeli prostora v listu.

Inšerati oddelak »EDINOSTI«.

ČESKO - BUDJEVSKA RESTAVRACIJA (Bosakova) uzorna česka gostilna v Trstu) se nahaja v ulici delle Poste št. 14, vhod v ulici Giorgio Galatti, zraven glavne pošte, Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

MALI OGLASI.

Išče se uradni sluga, 18-20 let star, vojaški ne prost, vešč slovenskega ali hrvatskega in italijanskega jezika. — Predstaviti se v uradu »Croatise« ul. Lavatova št. 1, od 10-11 popoldne.

Žakije vsake vrste kupujem. J. Margon, ulica Carintia 13. 799

Potrpežljiva učiteljica nauči nemško v bo pri mali družini, v skladu s t. l. t. m. 800

Fotograf Anton Jerkič posluša zopet v svojem ateljeju v Trstu, Via delle Poste 2469

Več vsakovrstnih hiš je na prodaj z zemljiščem na lepi legi v tržaški okolici. Naslov pove Inš. odd. Edinosti. (1)

Bežunka iz Gorice, prijetna, poštena, pridna, dobra kuharica in za vsako hišno delo, govori slovensko, italijansko in nemško, išče službo pri mali družini, v skladu s t. l. t. m. ali kot postrežnica. Naslov pove Inš. oddelk Edinosti. (J)

Kupujem bele čunje po K 1.50, beryane K 80, bombaž K 6, volnena pokrivala K 3.50, letenice K 4, rabljeno obleko K 2, belo volno K 7, sivo volno K 6. Zaloge ulica Geppa 16. Nacson. 795

Marmelada v zabojčkih po 10 kg je na prodaj v ateljeju majhna po K 5.20. Mlekarska zveza ulica Valdirivo 29. 796

Išče se zobotehniški vajenec, s znanjem slovenskega, nemškega in italijanskega jezika. Naslov pove Inš. odd. Edinosti. 3027

Vsakovrstne žakije kupujem na debelo v vsake vrste in na drobno. Zaloge žakijev G. Stebel, ul. Torrence 36. 791

Cikorija je na prodaj (večja množina). — Via Valdirivo 29. M. Močetič. 792

Žakije vsake vrste kupuje Jakob Margon Via Solitario št. 21. 789

Dobro vino in kisel vodo, zdravilno kisel vodo novi »Silvarelec« razpošlja po povzpeti A. OSET, posestnik in lastnik šatinske pošte Guštanj, Korosko. — NB. Kupim tudi vsako množino steklenic, sodov ter starih in novih zamaškov. 3014

Prodaja se 2500 zavrtkov čokoladinega nadomestka »Maršner«. Pojasnila daje posredovalec Karl Rexinger, ul. Kandler št. 7 od 9-9½, predp. in 2-3 pop. (11)

Na debelo samo za preprodajalce. Nogavice, sukanec, pipe, majo, gumijevke, električne svetiljke, baterije, pisarniški papir, kopirni svinčniki, zaponke, prstani rdečega krsta, krema za brado, šlice, razna rezila, roba, mraščice za brke, platenine, srajce, spodnje hlače, ogledala, ustnike, razne glavničke, zaponke »Patent Knöpfe« in drugo prodaja JAKOB LAVI, ulica S. Nisalo št. 19. 26

Fotografični atelje DAGUERRE
Trst - Corso št. 39 - Trst
10 dopisnic v platnu, zgotovljene v 48 urah od K 3 naprej, z vsakim vremenom. Za vsake nizke cene.
:: Tudi električna razsvetljava. ::

GAMBRINUS
Variaté vsaki večer ob 9½, velika varietetna predstava.
Vstopnina K 1-—

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu
registrovana zadruga z neomejenim jamstvom
ulica S. Francesco št. 2, I. nadst.

Jadranska banka
Kapital in rezerva K 8.890.000—
KUPUJE IN PRODAJA: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisma, priporočila, delnice, srečke itd.
VALUTE IN DEVIZE.
PREDUJMI na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih.
SAFE - DEPOSITS. PROMESE.
Brzljavi: JADRANSKA.

URADNE URE: od 9 do 12 in od 3 do 5 pop.

Podpisuite peto vojno posojilo.

Alla Fiducia
Trst, ulica Scorzera 4, vogal ulice Arcata.
Bogata izbira otroških oblek, volnenih in bombaževih hlač za delavce in drugo perilo po primernih cenah. — Vrhutega se prodaja zeleno mlo na debelo in drobno. Užigalice znamka »Ključ«, marmelada vseh sadov itd. itd.
Trst, ulica Scorzera 4, vogal ulice Arcata.

Svoji k svojim!
Priporočam si, občinstvu svojo trgovino zlatnine, srebrnine in ur
(Lastna delavnica)
Popravila se dobro in hitro izvršujejo.
Kupujem zlato in srebro po najvišjih cenah.
Slovenska postrežba. MIHAEL ZITRIN.
TRST, Corso 47. TRST, Corso 47.

Cabaret „MAXIM“ Varieté
Via Stadion 10 — TRST — Via Stadion 10
Ravnatelj-lastnik KARL MAURICE. Pri Hupfeldkavarju Jg. ROSENBLATT.
V nedeljo velika zopetna otroritev.
Senzacijonelni spored.
Začetek ob 8½ zvečer. Vstopnina: I. prostor K 2, II. prostor K 1.

Zlatarnica!
Božično in novoletno darilo!
Velika izbira zlatih in srebrnih ur in drugih predmetov. — Kupujem zlato, srebro in dragulje po najvišjih cenah.
LEONE FANO, zlatar, Trst, Passo S. Giovanni 1 (pod Portici di Chiozza prolungati).

Podružnica banke Union
Trst (Tergesteo)
In menjalnice iste banke (prilije) sprejemajo podpisovanja za
peto avstrijsko vojno posojilo
in sicer na
I. državno posojilo po 5%, davka prosto razdolžno v 40. letih po ceni 92-50% manj 1/4% bonifikacije, a 92-—% netto.
II. državne zakladnice po 5%, davka proste plačljive dne 1. junija 1922 po ceni 96-50 manj 1/4% bonifikacije a 96-—% netto.
Pojasnila se daje ustmeno v uradnih prostorih.

Veliko skladišče klobukov
dežnikov, belih in pisanih srajc, platna žepnih robcev, moških nogavic itd. itd.
K. Cvenkel Trst Corso 28
Cene zmerne. — Postrežba točna.
Narodna trgovina. — Narodna trgovina.

Posojila
daje na osebni kredit in na zastavo proti plačilu po dogovoru.
Uradne ure: vsak dan za stranke od 8 predp. do 1 popoldne.
Priporočila male hranline škrinjice, ki so posebno primerne za družine.

Trst, Via Cassa di Risparmio št. 5
(Lastno posloplje)
AKREDITIVNI ČEKI IN NA KAZNICE NA VSA TU-INOZEMSKA TRŽIŠČA.
Živahna zveza z AMERIKO.
REMBOURSNI KREDITI.
PRODAJA SREČK.
RAZREDNE LOTERIJE.

ESKOMPTUJE: srečke, devize in papirje. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija žrebanja srečk itd. brezplačno. STAVBNI KREDITI, REMBOURS-KREDITI. Krediti proti dokumentom ukrcanja. BORZNA NAROČILA. INKASO. Telefoni: 1463, 1793 in 2676.

ESKOMPT MENIC

Vojaški pogreb. V tukajšnji pomožni in kontumacijski bolnišnici »Rdečega križa«, ulica Fabio Severo, je umrl dne 15. t. m. črnovojniški infanterist deželnoobrambene ga pešpolka št. 26. Marijo Obresa. Pogreb se bo vršil danes, dne 17. t. m., ob 3. uri popoldne iz rečene bolnišnice na vojaško pokopališče.

Iz Kolonije. Danes ob dveh popoldne je Božičnica CM otroškega vrta v Koloniji. Za efektivno loterijo v korist damskemu vojno-oskrbnemu odboru so poslali razne darove: Stokel & Debarba, ga. Rovinski, ga. Reganzin, T. Stokel, Zennaro & Gentili, ga. Schwarz, ga. Rangan, Cooperativa di consumo degli I. R. Impiegati dello Stato, Iv. Hlabse, Gasparis & Augustin, Viktor Toso, N. A. Aug. Hasch, A. Behar, Winkler & Obblaschak, F. di A. Foschivatti, ga. M. Irmel, R. V. di G. Chierini, Camuffo & Damiani, Dittmar Brunner A. G., Dom. Pecorari, N. N., ga. Giordani, ga. A. Riosa, ga. Julija Peicovich, ga. Melita Hastiana, ga. Mary Haase, A. Zelen, N. N., Cart. A. Caffieri, L. Schmidl & Co. drogerija Brusini Succ., G. B. Baldini, J. Janessich, ga. Fernanda Schlosser, g. Co. vacovich, Emil Müller, tvrdka Zernitz, Mestna ljudska šola v ulici Giotto, Al. Lordschneider, N. N., Iv. Michelazzi, G. Vinc. Lazzari, ga. Bonina, slaščičarna Eppinger, slaščičarna Gisella, Karel Glustich, ga. Ana Pontini, Edvard Foa, Jos. Oppenheim.

Mestna zastavljalka. Jutri, 18. t. m., od 9 in pol pop. se bodo prodajale na javni dražbi dragocenosti serije 136., zastavljane meseca decembra 1914. na bele listke, in sicer od šte. 237.701 do šte. 238.600., od 3 in pol pop. do 7 zvečer pa razno perilo serije 138., zastavljane na rdeče listke.

Dvorana gledališča Fenice. Sinoči je bila otvoritvena predstava nemškega varietetnega gledališča v tej dvorani (ul. sv. Frančiška As. št. 5.) s prav raznovrstnim, hvalevrednim sporedom. Danes, v nedeljo, se prične predstava ob 3 pop. in se bodo nadaljevale nepretrgoma do 8.30, ko se prične zadnja. Ob delavnikih se bodo pričenale predstave ob 5 popoldne in zadnja pa ob 8 zvečer. Sedeži v dvorani so vsi prosti.

Pomožna akcija za pomorske in ribiče. Po inicijativi ministrstva za trgovino se je dne 12. t. m. vršilo na Dunaju konstituiranje pomožnega odbora za pomorske in pomorske ribiče in njih rodbine, ki so vsled vojne zašle v bedo. Odboru pripadajo številni zastopniki pomorskega plovstva in druge odlične osebe iz obrežnega ozemlja. Sejo je otvoril minister za trgovino dr. Stibral z daljšim nagovorom, v katerem je kazal na položaj, nastal po vojni za naše pomorske, posebno pa na položaj, v inozemstvu interniranih, ali pa v nevtralnih pristaniščih pridržanih ladijskih posadk, ki jim je povratek v domovino odrezan. Vkljub priznavanja vrednemu prizadevanju ladjedelnic, da bi svoje nameščence obvarovale pred skrajno bedo, trebalo bo vendar še mnogo storiti na tem polju. Sličen onemu pomorščakov je tudi položaj pomorskih ribičev, ki jih vojna z Italijo ovira na izvrševanju svojega poklica. Predsednikom odbora je bil izvoljen minister za trgovino dr. Stibral, kot njegova namestnika pa predsednik Lloydja dr. pl. Derschatta in član gosposke zbornice, dvorni svetnik pl. Vuković. Tekoče posle bo opravljal poseben izvrševalen odbor. Kot tajnik odbora fungira tajnik pomorske oblasti dr. Inama-Sternegg. V pospeševanje odborovih prizadevanj je državna uprava naklonila znaten znesek. Mecen češkega naroda. V Lounu na Češkem je umrl te dni v 77. letu svoje dobe nekdanji industrijalec Josip Sila, ki je imenoval osrednjo Matico šolsko za svojega glavnega dediča. V svoji oporoki se je spomnil raznih narodnih in dobrodelnih ustanov in svojih sorodnikov. Po odbitku vseh teh legatov utegne ostati šolski družbi okoli 100.000 K. Ta znesek pa more družba v smislu želje pokojnikove reklamirati šele po vojni. Narod bo blagoslovil spomin tega dobrotnika, pridruživšega se veliki vrsti drugih, ki so na sličen način — z dejanjem posvedočili svobo ljubezen do naroda.

Iz Rojana nam pišejo: Na Krasu bobni, bobni grom se sliši, Italijan hoče za vsako ceno prodreti v srce Slovenije. Toda zastoj se trudi, kajti med sivimi kraškimi skalami stojijo neprimerni sivi sokoli, kateri mu branijo pot s svojo hrabrostjo in vztrajnostjo. V prid tem junakom-sokolom, braniteljem našega Primorja, upozorijo rojanski »Sokol« na Silvestrov večer v dvorani »Konsumnega društva« v Rojani prireditve, na katero že zdaj opozarja slavno občinstvo.

Podpis na V. vojno posojilo. - 16. Izkaz.

E. A. Jasbicz K 150.000; dvorni svetnik Albert Frankfurter, Santo Botteri po K 50.000; Jos. Angeli, deln. družba »Terzestee«, P. Dodmasei po K 30.000; Iv. Weiss K 25.000; H. Pollich, N. N. po K 15.000; M. Cramer & J. Schwarz K 12.000; dr. Oskar Pick 10.000; N. N. K 6.000; Angel Schergna, Al. Mazzaloro, A. Behr & Co. Succ., baronica R. Kober po K 5.000; Gustav Drews, N. N. po K 4.000; dr. Viktor Cominotti, dr. Maks Gortan, N. N. po K 3.000; Ernest pl. Stabile K 2.500; Julij Tromba, Ema Crevato roj. grofica Marcovich in sin, Gabriel Tedeschi, Camuffo & Damiani, Ignac Rosenholz, N. N., Albert Vissich, N. N., Marija Morin, Rudolf Porenta, dr. Carlo Chersich, N. N. N. N. po K 2.000; dr. Franc Radnichi K 1.600; P. Haracich, A. Bilaffer, Eliza pl. Giorgio, Marija Stock, Emil Teuschl, Just Mossauer, Concetta Monfalcon, H. Vlahov, P. Parisi, Viktor Morsa, N. N., Anton Perlati, N. N., Silvij Spazzali, R. Rieger, Fratelli Mossetti, Franc Paulitich, Iv. Zanier, Margherita Maionica, zadruška mesarjev, M. Hofstetter, Tom. Gvozdenich, Adele Bertolizio, dr. Emil Tomičič, Vladimir Cernogorčevich, Fr. pl. Galateo, Andrej Schleimer, Raimund Naglich, Andrej Zelen, Gizeka Karis, N. N. N. N. po K 1.000; Julij Grandi K 700; Ana Koller, Marija Petrarin, Lizeta Petrarin, Ivana Petrarin, Anton Petrarin po K 500; Valerij Benussi K 400; Egidij Farfoglia, Ana Marše, Valerija pl. Cimolotti - Steinberg (za tiskarno Henke), N. N. po K 300; N. Giosetti, N. N. N. N. po K 200; N. N. K 150; Jos. vit. pl.

Stauber, Lucijan Petarin, Girolamo Stallo po K 100; 3 podpisi po K 50 je K 150; bolnica za otroke in ustanova Burlo-Garofalo K 10.000; preskrbovalni sklad uslužbenec c. kr. Javnih skladšč K 4000; pokojniški zavod avstrijskega Lloydja, ustanova »Milena Radoslovich« K 550; nemško in avstrijsko planinsko društvo, primorska sekcija, K 300.

DAROVIL

Darovi, došli ces. komisariju. V počastitev spomina Njegovega Velikanstva pokojnega cesarja Franca Jožefa I.: Učiteljsko osebje mestne ljudske šole v ulici Donadoni K 19 za vdove in sirote padlih vojakov; učitelji ljudske in meščanske šole v ulici Giulia K 20 za Rdeči križ; učiteljski zbor slovenske mestne ljudske šole v Barkovljah K 23 za božično drevesce za revne učence in učenke občinskih šol; v isti namen K 10, nabranih med učitelji in učenci italijanske mestne ljudske šole v Barkovljah; učenci slovenske mestne ljudske šole v Rojani K 1033 za Rdeči križ in K 1033 v korist organizacije oskrbnih vojniških sirot. Učitelji ljudske in meščanske šole v ulici Giulia K 15 za Rdeči križ. Učiteljski zbor slovenske mestne ljudske šole v Barkovljah K 10 za vdove in sirote padlih vojakov. Učitelji obč. dekliškega liceja M. Anacletio, O. Bernouille, M. Cleury, E. Felli, G. Furlan, R. Gmelner, E. Goineau, E. Gottardis, L. Grimme, Z. Hulka, M. Jeralla, M. Zilli, M. Medetti, S. Meliz, G. Meriz, V. Piazza, E. Pollany, O. Sakler, F. pl. Schwarz, G. Segalla, E. Simonetti in D. Zevlechi K 58 v korist sklada za revne učenke. Ravnatelj Albert Cosulich in cesarski svetnik dr. Filip Brunner K 200 kot del od sodišča likvidirane izvedeniške nagrade za vdove in sirote na jugozapadni fronti padlih vojakov Tržačanov. Tvrdka Josip Angeli K 50 ter Sokrat in Alojzija Cudodotis K 25 za božične darove vojakom na bojišču. Aleksander P. Basili K 10 kot mesečni prispevek sklada za brezposelne.

V korist c. kr. avstr. vojaškemu vdovskemu in sirotinskemu skladu so darovali: Alojz Krisham K 2 ter don. Iv. Marchio, Jakob dell' Antonio, Josip Colentich, Armand Pogher, Viljemina Tobien, Karmela Grandi, Josipina Viroda in Fedra Pegan po K 1.

Za junaške branitelje našega Primorja je nabral g. Z. Katnik c. kr. učitelj CM šol, v počestitev spomina blagopokojnega ga. Vouka 200 kron, kot polovično vsoto, nabrano v ta namen. Druga pokovica od nabranih 400 kron je za »božičnico« revnih otrok CM šol. Iskrena hvala darovalcem in marljivemu gu. nabiratelju! Trgovca Ivan Wigele daruje v počastitev spomina pok. veletrgovca g. Antona Vouka K 20 za moško podružnico CMD. Denar hrani uprava.

PRIPOROČLJIVE TURČKE

Stedilniki Cocke.

ODLIKOVANA LIVARNICA OSVALDELLA, Via Media 28. Stedilniki za cocke in mrežice vedno na razpolago.

Pasi za prenos in platno za jadra. LUIGI ZUCULIN, odlikovana tovarna zagrijal in asfaltov. Rojan št. 2. Urad ulica Ghessa 2. specialiteta: zastori za gostilne, kavarne, prodajalne itd. 232

Papir.

VELIKA ZALOGA PAPIRJA za ovitke, papirnatih vredne lastne tovarne. — Valčki raznih barv in velikosti. Cene zmerne. — Gastone Dollinar Trst, Via dei Gelsi 16. 256

Knjižgozvezica

PIETRO PIPPA, Trst, ulica Valdivino 19. Artistična vezava. Žepni koledarji lastnega izdelovanja. Vpisniki (registri) posebnega sistema. 202

London Biscuit Factory.

A. GATTI, Trst, najbolj iskani. Priporočeni za rekonvalescentne otroke od prvih zdravniških avtoritet. 211

Nepremočljivi plašči.

LEOPOLD HAAS, Trst, Corso 2 in via Barriera vecchia 10. Bogata izbira vojaških plaščev od K 20.— naprej.

Damska krojačnica

A. RIEGER, Trst, ulica Torrente št. 30, I. nadst. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerne. 337

Trgovina jestvin in kolonijal

IVAN BIDOVEC, Trst, ul. Campanile 13 (Vrg. Ponterosso) Zaloge mesa v konservi, sarin, kondenzirano mleko, mezge, čokolade in kakava. Velika izbira likerjev in domačih vin. Sveži čaj, maslo. Cene zmerne. 2260

»Salone Edison«

Trst, Vojaški trg (Piazza Caserma) Palača Via nello. Najprej objavljeni kinematograf tržaškega občinstva, kjer se predstavljajo najboljši gledališki films. 211

Jestvine na debelo.

Bogata izbira vsakovrstnih jestvin; prodaja na debelo RUGGERO GAMBEL v Trstu ulica delle Acque vogal ulice Coroneo. 244

Šivalni stroji.

DELNIŠKO DRUŠTVO ŠIVALNIH STROJEV SINGER, Trst, Corso 20. Prodaja šivalnih strojev in vse pritrilke. Delavnica za popraviljanje. 259

Pooblaščen operator kurjih očes MARKO KRIVIČIĆ sprejema od 5 do 7 pop. ob nedeljah od 9—2 pop. Trst, ul. Acquedotto št. 22, polunadstropje. 398

Hotel Continental

Trst, ulica San Nicolò št. 25 (blizu Cora). Prenosišče za vojake. Dvigalo. Cene zmerne. Postrežba točna. 190

Majolične peči in štedilniki

M. EPPAR, ul. S. Giovanni 6 in 12. Najboljša izdelovanja in najpopolnejša vrsta. Cene zmerne. 202

Manufakturne trgovine.

SUCCESSORI (Nasledniki) PIETRO TAVOLATO Trst, Leseni trg (Piazza della Legna) št. 1. — Bogata izbira manufakturnega blaga. — Cene zmerne. 104

Hermangild Trocca TRST, ulica Barriera vecchia 8 ima veliko zalogo mrtvaških predmetov

Venci iz porcelana in bisera, vezani z medeno žico, iz umetnih cvetic s trakovi in napis. Slike na porcelanastih ploščah za grobne spomenike itd. itd. Najnižje konkurenčne cene.

Zlatarnica G. Pino

Trst, ulica Canale št. 13

Velika izbira srebrnih in zlatih ur, uhanov, prstanov, verižic itd. Cene zmerne. Cene zmerne.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. J. Čermák

v Trstu, ul. Poste vecchie 12, vogal ulice delle Poste.

Izdiranje zobov brez bolečine.

Plombiranje. UMETNI ZOBJE.

Restauracija GOMZY

na Opčlnah

kupuje in plača po najvišjih cenah

teleta in pitane prašiče.

Hotel in restauracija

METROPOLE

Trst, ulica S. Nicolò 22.

Kuhinja prve vrste. Vina izbrana.

Elegantne sobe. — Največja čistost. — Cene zmerne.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Trstu

sprejema podpisovanja

za peto avstrijsko vojno posojilo

in sicer na

40 letno 5 1/2 % državno posojilo po 92.— netto,

5 1/2 letno 5 1/2 % državne zakladnice po 96.— netto.

Vsa tozadevna pojasnila daje pismeno ali ustmeno v svojih uradih v ulici nadvojvode Josipa št. 11 od 9-12 predp. in od 3-5 pop

Perite s higijeničnim razkuževalnim patentnim „Pralnim praškom“

PERILO PATENT „WASCHPULVER“

Umivajte si ROKE tovarne kemičnih proizvodov v Hrastniku.

Izključna zaloga za TRST, ISTRO in DALMACIJO

ALESSANDRO MARANGONI - Trst, ulica Chiozza 30.

Dobl se naprodaj pri vseh prodajalnah jestvin, mirodinicah in zalogah mila.

Podpisujte

peto avstrijsko vojno posojilo.

C. kr. avstrijski sklad za vdove in sirote je na razpolago potom podpisane deželne posredovalnice in njenih krajnih oddelkov, kakor tudi potom krajnih voditeljev in krajnih zastopnikov svojih vojnih zavarovalnih oddelkih vsem onim, kateri želijo podpisati vojno posojilo in preskrbi brezplačna pojasnila za podpisovanje vojnega posojila.

Podpisovanja vojnega posojila sprejema deželna posredovalnica za Trst, Istro, Goriško-Gradiščansko, c. kr. avstr. sklada za vdove in sirote, vojni zavarovalni oddelek, Trst, Via Lazzaretto vecchio 3 in krajni oddelki za Trst:

Via Besenghi 19, I. nad., Piazza della Legna 2 polun., Via Piccolomini 3, II. n., Via dell' Istria 8 I. n., Via Giulia 54, Piazza Barriera vecchia 4, I. n. kakor tudi krajna istrska posredovalnica v Kopru, Bujah, Poreču, Puli, Voloski, Krku, Lošinju malemu, Pazinu in pri vseh krajnih voditeljih in krajnih zastopnikih.

PODPISOVANJA

peto avstrijsko vojno posojilo

1) štiridesetletno 5 1/2 % amort. državno posojilo à K 92 netto od K 50.— nom. naprej

2) 1. Junija 1922. plačljive državne zakladnice à K 96.— netto sprejema

Živnostenska banka podr. v Trstu

Via Ponterosso 7 in Via Mar. Ter. 20 v lastni palači.

Tozadevna pojasnila se dajo drage volje.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

POSOJILA DAJE

za vknjižbo 5 1/2 % na menice po 6 %

na zastave in amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru

ESKOMPTUJE TRGOVSKE MENICE.

HRANILNE VLOGE

sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 %

Veče stalne vloge in vloge na tek. račun po dogovoru.

Rental davak plačuje zavod sam. — Vloga se lahko po eno krono. — ODDAJA

DOMAČE NABIRALNIKE HRANILNE PUŠICE.

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

TRST - Piazza della Caserma št. 2, I. nad. - TRST

(v lastni hiši) vhod po glavnih stopnjicah.

Poslovna hranilnični račun 16.004.

Ima varnostno celico (safe deposits) za shrambo vrednostnih listin, dokumentov in raznih drugih vrednot, popolnoma

varno proti ulomu in požaru, urejeno po najnovejšem načinu

ter je oddaja strankam v najem po najnižjih cenah.

STANJE VLOG NAD 10 MILIJONOV KRON.

Uradne ure: od 9 do 12 dop. in od 3 do 5 pop. Izplačuje vsak dolжник ob uradnih urah